

4. PODATKI O PRISPEVKU

Naslov zgodbe: Budinci – med snegom in strelami

5. BESEDILO ZGODBE

(Največ 9.000 tipkanih znakov s presledki. Besedilo napišite v slovenskem jeziku.)

Ko danes govorimo o preteklosti, si pogosto predstavljamo mirno življenje v izobilju, brez nepotrebnih skrbi. Resda je bilo tako mogoče v mestih, urbanih središčih, toda v resnici, je bilo življenje daleč od tega. Večina prebivalstva je še zmerom živela na podeželju, daleč od sanjskih idealov. Življenje ni nikoli prizanašalo, prav tako niti narava, ki je z vsakim udarcem zarezala v pokrajino ter jo oblikovala v tako, kot jo poznamo danes. Goričko je prav zato šolski primer tega – prebivalstvo je v preteklosti živelo na podeželju in se ukvarjalo s kmetijstvom, zaradi česar je narava še kako pustila svoje sledi.

Najbolj se udarcev narave spominja moja družina. Moja mama izvira iz Budincev, najsevernejše vasi v Sloveniji. Tam so moji predniki živeli že več kot 5 generacij. Skozi leta so skrbeli za svojo kmetijo, jo nadgrajevali, večja nadgradnja je bil seveda nakup prvega traktorja, ki je znatno olajšal delo na kmetiji. Leta so minevala in ker je bilo na kmetiji prisotne vedno več sodobne mehanizacije ter novih metod in načinov kmetovanja, so letine postajale zmerom obilnejše, vendar še vedno odvisne od milosti (ali nemilosti) narave. Težave so povzročale suše, ki so že tako majhen pridelek še zmanjšale. S tem se je še povečala lakota, ki jo je doživljala in o kateri je kasneje pogosto pripovedovala moja prababica. Hrane je bilo zmerom manj, če pa še tisto malo pridelka ni uspelo, je bila žalost kmečkih ljudi toliko večja. Meso se je seveda jedlo le v nedeljo in za praznike, drugače pa so jedli, kar je bilo na voljo. Tudi prehrana je bila odvisna od narave.

Generacije, do vključno moje prababice (in pradedka), niso bile zaposlene, njihova služba je bila skrb za kmetijo. Ko sta se moja babica in dedek zaposlila (babica v tovarni oblačil Mura dedek pa v sosednji Avstriji), je prav tako pomembna postala prometna povezanost. Seveda ta v Budincih takrat ni bila najbolj pohvalna, prav tako avtomobili takrat še niso bili tako varni in zmogljivi kot danes. Ker hiša v Budincih leži na, od okoliških gričev, nižjem predelu, je zato tudi z avtomobilom težje dostopna, saj do nje vodi makadamska cesta. Čeprav se je v preteklosti zbiral denar za izgradnjo cest na celotnem okoliškem območju, je ta kmetija na koncu zmeraj izvisela, vendar pa se ne sme pozabiti na solidarnost nekdanjega šalovskega župana, ki ni nikoli skoparil z navozom novega gramoza. Zaradi reliefa in tudi urejenosti ceste je bil tudi promet v Budincih odvisen od vremena. Največje težave je v preteklosti povzročal

sneg, ki ga je takrat zapadlo kar precej več, kot smo ga navajeni danes. Moja babica velikokrat pripoveduje, kako je čez noč zapadlo toliko snega, da je bila celotna družina odrezana od zunanjega sveta. Seveda je bilo treba sneg s celotne ceste do vrha griča oz. začetka asfaltne ceste odmetati, kar je zahtevalo ogromno časa. Babica je zato večkrat vstajala ob 2.00 zjutraj, da je poskrbela za cesto. Ker so bile razmere v Budincih pogosto kritične, se je tudi moja družina posluževala posebnih ukrepov, s katerimi so si želeli olajšati življenje med takimi situacijami. Pogosto so zato avtomobil puščali na vrhu hriba (bližje asfaltirani cesti) ali pa sploh niso hodili domov, temveč prespali pri moji prababici, ki je živela na vrhu sosednjega hriba. Tudi moja mama in teta se še dobro spominjata časov, ko sta se morali ponoči zbuditi in se skupaj z babico na traktorju odpeljati do prababice. Tam sta nato še spali, dokler se nista odpravili v šolo z avtobusom, babica pa je že prej odšla v službo bodisi z avtobusom bodisi pa se je peljala skupaj s svojimi sodelavkami. Babici je bilo nekoliko lažje, če je opravljala popoldansko izmeno, saj je lahko do takrat dopoldne odmetala ves sneg in se nato v službo odpravila s svojim avtom. Zaradi vseh skrbi, ki jih je povzročil sneg, je ta zato za vso mojo družino ostal v grenkem spominu. Danes nam je sneg že skoraj eksotičen, saj ga letno vidimo zelo malo in ga zato povezujemo z zimskimi radostmi ter idiličnimi prazničnimi dnevi. V preteklosti pa je povzročal ogromno skrbi in strahu, zato moja mama ter ostali člani družine ne marajo zimskih mesecev, saj jih spominjajo na dolge neprespane noči ter mraz, ki jim je povzročal tesnobo.

Čeprav je sneg zaznamoval življenje moje družine, so še več strahu in negotovosti prinašale nevihte s strelami. Območje okoli hiše ter nasploh na tem področju Goričkega je že od nekdaj bolj privlačilo strele. Vsaka nevihta je za mojo družino pomenila ure in ure pripravljenosti, na vse kar lahko sledi. Vseh dogodkov se dobro spominja moja mama. Najbolj ji je v spominu ostala nevihta, ko sta bili z njeno babico (oz. mojo prababico) sami doma. Med močno nevihto je strela udarila v poslopje, oddaljeno le nekaj metrov od hiše. V strahu pred požarom, sta zbežali k sosеду. V poslopju je bil, skupaj z nekaj slame, shranjen traktor, zato sta tja odšli tudi zato, ker sta želeli, da bi sosed hitro odpeljal traktor, preden bi shramba zgorela do konca. Na srečo strela ni zanetila požara, vendar spomin na paniko in strah v tistem trenutku ostaja. Pred to nesrečo je strela že večkrat udarila v isto poslopje, prav tako je že udarila v drevo, neposredno blizu hiše ter v bližnjo ograjo. Še danes se na drevesu vidijo sledi udara strele, kot če bi ga kdo razcepil na polovici. Nevihte so zato še danes trn v peti moje družine, saj taki dogodki pustijo globoke posledice na ljudeh.

Kot večino Goričkega, je tudi majhno kmetijo v Budincih doletela enaka usoda. Mama in teta sta se preselili, prav tako pa stara starša s prababico. Hiša je zato ostala prazna ter je postajala vedno večje breme za babico in dedka, ki jima leta niso prizanašala. Zato sta jo, skupaj z okoliškim zemljiščem prodala tujim lastnikom, leto pozneje pa je ta prešla v roke Krajinskega parka Goričko. Kolikor je znano, je namen kmetijo preurediti v vzorčno kmetijo, kar je odlična priložnost za razvoj takega kraja kot so Budinci. V zadnjih letih vidimo vedno

Sofinancira
Evropska unija

več zapuščenih kmetij in praznih domov, kar je najverjetneje tudi posledica narave. Relief, podnebje in naravne ujme so posredno prisostvovala k odseljevanju, čeprav je najverjetneje največjo vlogo igrala slabša prometna povezanost ter oddaljenost od večjih urbanih središč. V kolikor se bo načrt za vzpostavitev vzorčne kmetije zares uresničil, bo to prineslo večjo prepoznavnost temu kraju in bo posledično tudi pripeljalo življenje nazaj v Budince. Trend selitev se je v zadnjih letih kar precej spremenil – vedno več ljudi želi pobegniti pred hitrim tempom ter hrupom mestnega življenja ravno v kraje, kot so Budinci. V take, ki pričajo o življenju ljudi, ki so nekoč živeli tu ter govorijo zgodbe o sožitju z naravo, ki nas obdaja.

Ob pripovedih moje družine postane jasno, da je bilo življenje v preteklosti vse prej kot enostavno. Usodo je ljudem krojila narava. Od nje je bila odvisna tako zaloga hrane kot tudi dostopnost do zunanjega sveta. Skozi leta se je mehanizacija nadgrajevala, spremenil se je način življenja, vendar še zmeraj je bilo in bo življenje ljudi odvisno od narave. Naša odgovornost in dolžnost pa je, da se z njo znova naučimo sobivati in soustvarjati okolico ter skupen vsakdan.

Sofinancira
Evropska unija